

MVČK | Gaza: Narůstající intenzita ozbrojených akcí v Rafáhu představuje riziko katastrofy pro životy civilistů a civilní infrastrukturu

15. únor 2024

Mezinárodní výbor Červeného kříže (MVČK) varuje strany konfliktu a mezinárodní společenství před hrozícím nebezpečím, které představují dopady zvýšené intenzity ozbrojených akcí v Rafahu na jihu Pásma Gazy.

Oficiální prohlášení a zprávy, stejně jako neustávající vojenské údery, naznačují, že se rozvíjí nová fáze konfliktu. Je zcela zásadní, aby byly chráněny životy civilistů. I uprostřed krveprolití a extrémní polarizace musí být respektována zásada humanity spolu s ostatními základními zásadami mezinárodního humanitárního práva.

Vzhledem k vojenské operaci v hustě obydleném Rafahu opakujeme naši výzvu stranám konfliktu a všem, kdo na ně mají vliv, aby šetřily a chránily civilní životy a infrastrukturu, řekl Fabrizio Carboni, regionální ředitel MVČK pro Blízký a Střední východ. Mezinárodní humanitární právo ukládá bojujícím stranám zajistit civilnímu obyvatelstvu základní životní potřeby a nezbytné záruky pro ochranu životů civilistů. Právě nyní musí být učiněno více, nespočet životů visí na vlásku, uvedl.

Gaza má za sebou čtyři měsíce intenzivního ozbrojeného konfliktu. Mnoho lidí uprchlo před boji na jih Gazy, kde žije přes 1,5 milionu lidí na méně než 20 % území Gazy (přibližně 60 kilometrů čtverečních). Dnes je Rafah tak přeplněný, že vysídlení lidé zoufale hledají volné místo, kde by si postavili aspoň stan.

Většina lidí nedorazila do Rafahu přímo, ale byla dvakrát, třikrát nebo i čtyřikrát vysídlena. Chybí jídlo, pitná voda, hygiena, zdravotní péče a bezpečí. Ve spojení s neustálým stresem a strachem, s přihlédnutím ke zraněním, věku a postižení je mnoho obyvatel oslabených a existuje u nich zvýšené riziko úmrtí na běžné infekce nebo jiné běžné nemoci.

Tuto realitu je třeba mít na paměti při plánování a uskutečňování vojenských operací a dalších kroků v ozbrojeném konfliktu. Mezinárodní humanitární právo některé akce zcela zakazuje – jde např. o nucené vysídlení, používání lidských štítů a útoky, které jsou nerozlišující nebo způsobují nepřiměřená zranění a úmrtí civilistů nebo zničení civilních objektů.

Pokud válečné plány počítají s evakuací obyvatelstva před vojenskými operacemi, je důležité, aby tato opatření odpovídala obrovskému počtu lidí pohybujících se po rozbombardovaných silnicích, kolem sutin zničených budov a přes oblasti zamořené nevybuchlou municí. Evakuace v souladu s právem musí zajistit, aby civilisté dorazili na místo bezpečně, měli uspokojivé hygienické, zdravotní, bezpečnostní a výživové podmínky a aby rodiny nebyly rozděleny. Dále musí mít možnost vrátit se do svých domovů, jakmile boje skončí. Předem musí být vyřešeny otázky jak bezpečně přepravovat zdravotně postižené, seniory a nemocné a kde se tak velká populace může bezpečně pohybovat a bydlet při

uspokojení základních potřeb. Kromě toho humanitární právo chrání všechny civilisty před účinky vojenských operací, a to včetně těch osob, které nemusí být schopny opustit Rafah.

Izrael, jakožto okupační mocnost, musí (dle IV. Ženevské úmluvy) zajistit uspokojení základních potřeb civilního obyvatelstva. Kromě toho je nutné – vzhledem k humanitární nouzi a eskalujícím bojovým akcím o to naléhavější – aby se pramének pomoci vpouštěný do Gazy stal stálým a mohutným proudem: jídlo, pitná voda, hygienické potřeby, léky a materiál pro základní hygienu a zajištění odpovídajících přístřeší. Od konce října je v Evropské nemocnici v Gaze umístěn lékařský tým MVČK, který denně provádí více než tucet urgentních operací. Týmy MVČK reagují na humanitární potřeby, ale obáváme se, že rozsáhlejšími operacím budou nadále bránit problémy s přístupem a bezpečností, stejně jako zamoření oblasti municí, která ohrožuje civilisty i humanitární pracovníky. Humanitární organizace musí mít minimální záruky, aby mohly bezpečně přepravit pomoc a rychle se dostat k lidem v nouzi.

* * *

K tomu dodáváme, že mezinárodní humanitární právo neváže práva ani povinnosti bojujících a ochranu poskytovanou civilistům, zdravotníkům, nemocným či osobám vyřazeným z boje na „kontext“ daného ozbrojeného konfliktu, tedy např. na to, která bojující strana konflikt zahájila, která se v něm brání, která je napadena, zda protivník jedná krutě atd.

Tyto záležitosti se aplikace mezinárodního humanitárního práva **nijak nedotýkají** a nemohou být platně užívány jako argumenty „ospravedlňující“ odchylky od pravidel humanitárního práva, méně příznivé zacházení s některými chráněnými osobami či objekty a podobně. Ve veřejném prostoru bohužel tyto škodlivé a právně vadné názory někdy zaznívají.

Připravil: Doc. Dr. Marek Jukl